

TILINPÄÄTÖS

SavonLuotsi Leader ry

Y-tunnus: 1721970-3

01.01.2024 - 31.12.2024

Tämä tilinpäätös on säilytettävä 31.12.2034 asti

Tilinpäätös tilikaudelta 01.01.2024 – 31.12.2024

Sisällysluettelo

Vuosikertomus	3
Tase	25
Tuloslaskelma	27
Tilinpäätöksen liitetiedot	28
Tilinpäätöksen allekirjoitus	29
Tilinpäätösmerkintä	30
Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	31

Tilinpäätös on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä.

Tilikauden tosineaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt.

Tilinpäätöksen laati:

ProAgria Etelä-Savo / Tilipalvelut
Mikonkatu 5
50100 Mikkeli

Osoite: Puistokatu 1, 57100 Savonlinna

Y-tunnus: 1721970-3

Kotipaikka: Savonlinna

Vuosikertomus

SavonLuotsi

VUOSIKERTOMUS 2024

**Euroopan unionin
osarahoittama**

SavonLuotsi Leader ry

Puistokatu 1, 57100 Savonlinna

Anne Vanttinen

anne.vanttinen@savonluotsi.fi

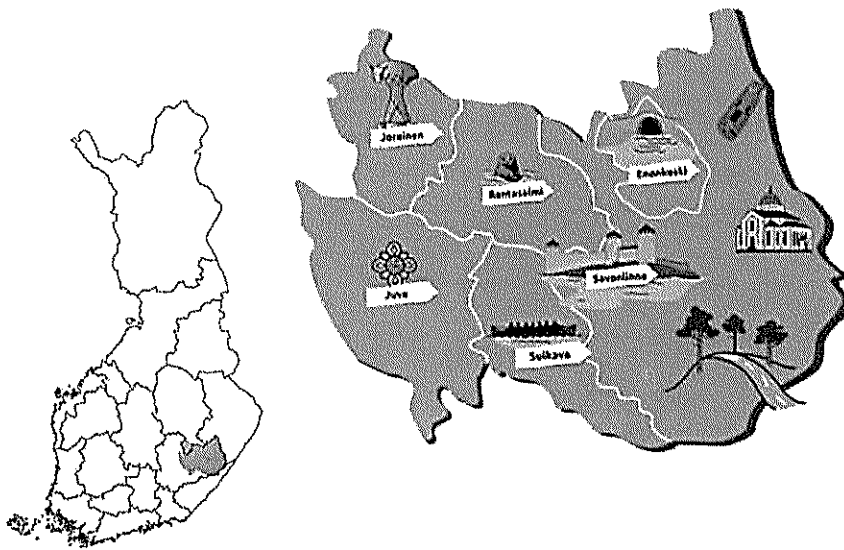
SISÄLLYSLUETTELO

1.	YLEISTÄ	5
2.	YHTEENVETO TOIMINNASTA JA STRATEGIAN TILANTEESTA	6
3.	STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN VUONNA 2024	7
3.1.	Strategian toteumatilanne ja rahoitetut hankkeet	7
3.2.	Esimerkkejä hyvistä hankkeista	9
3.3.	Kuntajakauma	10
3.4.	Muu toiminta	11
4.	LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ	14
4.1.	Leader-ryhmän oma toiminta ja verkostot	14
4.2.	Yhdistys ja sen resurssit	19
4.3.	Toimintaympäristö ja tulevaisuus	23
5.	TALOUSTILANNE JA TILINPÄÄTÖS	24

1721970-3

1. YLEISTÄ

SavonLuotsi Leader ry toteuttaa Leader-toimintaa Etelä- ja Pohjois-Savossa. SavonLuotsi Leader ry:n toiminta-alueena on Enonkoski, Joroinen, Juva, Rantasalmi, Savonlinnan maaseutualueet sekä Sulkava. Savonlinnan maaseutualueilla sijaitsee kolme entistä kuntakeskusta, Kerimäki, Savonranta sekä Punkaharju.

SavonLuotsi Leader ry on aktiivinen ja helposti lähestyttävä paikallinen maaseudun kehittämissyhdistys, joka on muodostunut kahden Leader-ryhmän, Rajupusu Leader ry:n ja Piällysmies ry:n, yhdistäessä voimansa. Yhdistynyt Leader-ryhmä aloitti toimintansa 1.1.2024. Yhdistymisen pohjalta muodostui verkostoiltaan entistä laajempi, asiantuntijuudeltaan vahvempi ja asiakkaitaan palveleva toimija.

Tehtävämme on palvella Leader-periaatteiden mukaisesti alueen asukkaita, yhdistyksiä ja pienyrityksiä mahdollistamalla maaseutualueiden ja kalatalouden paikallisten kehittämissideoiden toteuttaminen. Arvojamme ovat asiantuntemus, asiakaslähtöisyys, avoimuus, paikallislähtöisyys sekä tasapuolisuus.

**SavonLuotsi Leader ry – paikallinen mahdollistaja.
Ideasta yhdessä eteenpäin!**

1721970-3

2. YHTEENVETO TOIMINNASTA JA STRATEGIAN TILANTEESTA

Vuoden 2023 syksyllä toimintarahakausi pääsi kunnolla vauhtiin. Vuonna 2024 hallitusta työlisti erityisesti hankevalintaprosessin sujuvoittaminen ja toiminnan vakiinnuttaminen. Hallitukselle järjestettiin erillinen hallituskoulutus yhteistyössä Veej'jakaja ry:n kanssa.

SavonLuotsi Leader ry järjesti yhdessä sidosryhmiensä kanssa 15 tilaisuutta, jossa kerrottiin Leader-toiminnasta. Muiden tilaisuuksiin, joissa aktivoitiin potentiaalisia hankehakijoita, osallistuttiin 14 kertaa. Hyviksi koettuja kuntapäivystyspäiviä jatkettiin vuonna 2024, päivät toteutettiin osittain yhteistyössä Itä-Savon Uusyrityskeskuksen kanssa. Toimintamalli on tuottanut hyvää tulosta.

Hallitus käsitteli vuonna 2024 kokouksissaan 84 hakemusta, joista 37 hanketukea ja 47 yritystukea. Kaksi yritystukea sai kielteisen päätöksen Ely-keskuksen käsittelyn jälkeen. Varsinkin yritysten kehittämis- ja käynnistämistukien suosio on yllättänyt. Strategian näkökulmasta hakemuksia on tullut kaikkiin painopisteisiin, painottuen painopisteeseen Kestävät, älykkäät ja osallistavat yhteisöt.

Omaa hanketta, Tulevaisuuden toimijat Savonlinnan seudun maaseutualueilla, toteutettiin jatkoajan jälkeen maaliskuuhun 2024 saakka. Hankkeen keskeisenä tehtävänä oli nuorten kehittämistoimintaan, yhdistysten ja nuorten kohtauttaminen sekä uudenlaisten toimi jalkauttaminen.

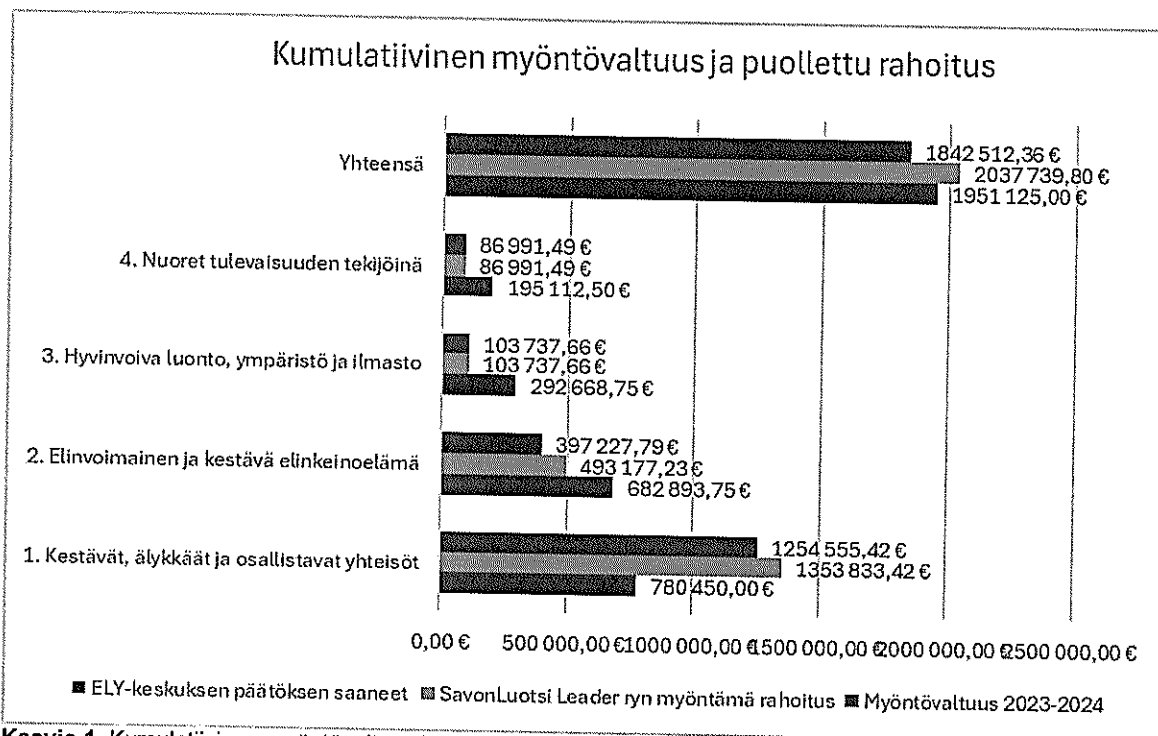
Yhdessä Veej'jakaja ry:n kanssa toteutettiin vuoden 2024 aikana vaikuttavuus selvitys vuoden 2014–2022 Leader-toiminnasta Etelä-Savossa. Selvityksen toteuttajaksi palkattiin siirtymäkauden varoilla viestinnän asiantuntija, joka selvityksen toteuttamisen lisäksi viesti toiminnalla aikaansaaduista tuloksista eri kanavissa.

Itä-Suomen KalaLeaderin toiminta jatkui vilkkaana. KalaLeaderin strategian keskiössä on ammattikalastuksen kehittäminen, kalastusmatkailu sekä verkostomainen toimintatapa.

Yritysneuvojen seutuverkoston toiminta jatkui vilkkaana. Savonlinnan kaupungin kanssa yhteistyötä toteutettiin mm. elinkeinopuolen järjestämiin tapahtumiin. SavonLuotsi Leader ry:n toimintakenttä on laajentunut, tietoisuus toiminnasta lisääntynyt ja uusia hakijoita on saatu yritysrahoitukseen laajasti.

Hallituksen NuorisoLeader-vastaavana toimi hallituksen jäsen Heljä Juuti. Hankeneuvoja ja hallituksen jäsen vastaavat yhdessä NuorisoLeaderin päätöksenteosta. NuorisoLeader on saavuttanut suuren suosion. Etenkin 4H-yrittäjät ja NY-yrittäjät ovat hyödyntäneet nuorille suunnattua tukea. Tuen hakemisesta on tullut ympärivuotisempaa aiempiin vuosiin nähden.

Toiminnan tehostamiseksi ja digitalisaation hyödyntämiseksi käytössä on useita sähköisiä järjestelmiä: asiakashallintajärjestelmä Hakosalo, sähköinen matkalaskujärjestelmä ProCountorissa, sekä Kellokortti.fi -työajanseurantajärjestelmä. Hallitus tutustuu hankkeisiin Hyrrä-järjestelmässä, kokoukset järjestetään osittain Teams-etäyhteydellä ja hallituksella on käytössään SunProfile -asianhallintaohjelmisto.

Kaavio 1. Kumulatiivinen myöntövaltuus ja puollettu rahoitus 2024

3. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN VUONNA 2024

3.1. Strategian toteumatilanne ja rahoitetut hankkeet

Yritys- ja hanketukien haku toteutui vuoden 2024 kiivaana, hanke- ja yritystukien hakijat ovat löytäneet Leader-rahoituksen alueellamme. Jokaiseen painopisteeseen tuli hankkeita. Haasteellisimpia painopisteitä ovat olleet Hyvinvoiva luonto, ympäristö ja ilmasto sekä Nuoret tulevaisuuden tekijöinä. Näiden painopisteiden toteutumiseen tullaan kiinnittämään kauden edetessä erityistä huomiota.

Vuoden 2024 aikana SavonLuotsi Leader ry:n hallitus puolsi hankkeisiin ja yritystukiin kaiken käytettävissä olleen myöntövaltuuden. Hallituksen päätöksellä puollettiin etukäteen rahoitusta 195 227,44 euroa vuoden 2025 myöntövaltuudesta ehdollisena siten, että hankkeet saavat rahoituksen, mikäli rahoituskehys SavonLuotsi Leader ry:lle myönnetään. SavonLuotsi Leader ry:n hallituksen puoltama rahoitus oli 1 509 328,37 euroa, Etelä-Savon ELY-keskus teki vuoden loppuun mennessä päätökset 1 314 100,92 eurosta. ELY-keskus pystyy tekemään päätökset lopuille hankkeille siinä vaiheessa, kun rahoituskehys vuodelle 2025 myönnetään.

SavonLuotsi ry:n hallitus käsitteli kaikki saapuneet tukihakemukset ja teki myönteisen päätöksen 37 yleishyödylliseen hankkeeseen ja 45 yritystukeen, yhteensä 82 kpl. Kaksi yritystukihakemusta sai kielteisen päätöksen ELY-keskuksen käsittelyn jälkeen. Hakemuksia tuli toiminta-alueen kaikkien kuuden kunnan alueelta sekä yhdeltä toiminta-alueen ulkopuolisilta toimijalta. Hakemusten jakautuminen strategian painopistealueittain näkyy alla olevasta taulukosta 1.

1721970-3

Strateginen painopistealue	Hankehakemuksia yhteensä (kpl)	Yritystukihakemuksia yhteensä (kpl)	Myönteinen päätös (kpl)	Kielteinen päätös (kpl)
1. Kestävät, älykkäät ja osallistavat yhteisöt	32		32	
2. Elinvoimainen ja kestävä elinkeinoelämä		42	40	2
3. Hyvinvoiva luonto, ympäristö ja ilmasto	4	5	9	
4. Nuoret tulevaisuuden tekijöinä	1		1	
Yhteensä	37	47	82	2

Taulukko 1. Hakemusten määrän jakautuminen strategisten osa-alueiden mukaan.

Vuonna 2024 myönnettiin tukea 45 yritykselle yhteensä 360 653,13 euroa. 5 yritystuista kohdistui painopistealueeseen 3: Hyvinvoiva luonto, ympäristö ja ilmasto. Puollettujen yritystukien keskiarvo oli 8 014,51 euroa. Yritystukien keskiarvoa alentaa se, että yritysten investointitukien maksimikokonaiskustannus on 100 000 euroa ja tuista usea on pieniä kehittämis- ja käynnistystukia. Yritystuissa on ollut ilahduttavaa se, että mikroyritykset ovat innostuneet kehittämään toimintaansa yritysten käynnistys- ja kehittämistukien avulla.

Taulukossa 2 on esitetty vuoden 2024 myöntövaltuuden ja puoletun rahoituksen jakautuminen euromääräisesti ja prosentuaalisesti strategisten painopisteiden mukaan. Vuoden 2024 aikana sidottiin myöntövaltuutta yhteensä 1 509 328,36 euroa. Osa myöntövaltuudesta siirtyi vuodelta 2023 käyttämättömänä valtuutena, osa hankkeista rahoitettiin etukäteen ehdollisena vuoden 2025 myöntövaltuudesta.

Kehittämistavoite (strateginen painopistealue)	Myöntövaltuus 2024	SavonLuotsi Leader ry:n myöntämä rahoitus	%-osuus myöntövaltuudesta (strategia)	2024 toteuma % (Leaderin myöntämä)	ELY-keskuksen päätöksen saaneet	2024 toteuma; ELY-keskuksen päätöksen saaneet
1. Kestävät, älykkäät ja osallistavat yhteisöt	522 950,00 €	1 074 130,53 €	40 %	82 %	974 852,53 €	91 %
2. Elinvoimainen ja kestävä elinkeinoelämä	457 581,25 €	343 653,13 €	35 %	26 %	247 703,69 €	72 %
3. Hyvinvoiva luonto, ympäristö ja ilmasto	196 106,25 €	90 189,66 €	15 %	7 %	90 189,66 €	100 %
4. Nuoret tulevaisuuden tekijöinä	130 737,50 €	1 355,04 €	10 %	0 %	1 355,04 €	100 %
Yhteensä	1 307 375,00 €	1 509 328,36 €	100 %	115 %	1 314 100,92 €	87 %

Taulukko 2. Rahoitusjakauma strategisten painopisteiden mukaan

Strategiassa ei ole erillisiä läpileikkaavia teemoja, vaan kaikissa hankkeissa ja niiden valintakriteereissä otetaan huomioon kestävä kehityksen osa-alueet: sosiaalinen, ekologinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys. Valintakriteereissä sekä hankkeiden pisteytyksessä otetaan huomioon lisäksi seuraavat keskeiset asiat: osaamisen kehittäminen, yhteistyö ja verkostoituminen, älykkäät ratkaisut ja digitalisaation edistäminen, monipaikkaisuus ja innovatiivisuus.

1721970-3

3.2. Esimerkkejä hyvistä hankkeista

Esimerkki 1: 2–4 vuotta aiemmin rahoitettu hanke tai yritys, jonka vaikutukset ovat edelleen nähtävissä

Hyvä esimerkki Leader-tukien merkityksestä yrityksen kehittämiseen on erä- ja luontoalana yritys Freefinns Oy Joroisissa. Yritys sai Rajupusu Leader ry:n aikaan tukea yrityksen perustamisinvestointeihin, minkä myötä yritys pystyi alusta asti hankkimaan käyttöönsä laadukkaat, kestävät ja nykyaikaiset välineet. Yritys haki vuonna 2024 SavonLuotsi Leader ry:ltä vakiintuneen yritystoiminnan kehittämistukea laadun ylläpitämiseksi. SavonLuotsi Leader ry:n hallitus teki puoltavan päätöksen marraskuussa 2024, Etelä-Savon ELY-keskuksen päätös saadaan vuoden 2025 alussa. Yritys haluaa luoda asiakkaille houkuttelevan ja laadukkaan ensivaikutelman yrityksestä. Tämä saadaan aikaiseksi ammattilaisen tekemillä ja suunnittelemissa uusilla verkkosivuilla ja laadukkailla ammattilaisen ottamilla valokuvilla. Hankkeen numero on 313212.

Esimerkki 2: Vuoden aikana rahoitettu innovatiivinen hanke/yritys

Vuoden 2024 aikana rahoituspäätöksen sai useampi Älykäs kylä hanke, joista tässä kaksi esimerkkiä.

Savonlinnan kylät ry:n hanke 288253, Vesj'kansan asuttavuus, mittaa valittujen Savonlinnan saaristoalueiden paikallista kestävyyttä asuttavuusanalyysin avulla. Hanke tuottaa kansalaistutkimuksen avulla tietoa, jota ei ole ollut aiemmin saatavilla. Hankkeen kohderyhmiä ovat saarissa asuvat vakinaiset asukkaat, osa-aika asukkaat, alueen entiset asukkaat sekä vierailijat. Alueen asukkaita kuullaan hankkeessa oman asuinalueensa asiantuntijoina ja oman kyläyhdistyksensä edustajina.

Rantasalmen kunnan hallinnoima, mutta usean kunnan yhdessä toteuttama hanke 296279, Lumovoimaa kulttuurista, tuottaa uudenlaista alueellista kulttuurialan ammattilaisten, harrastajien ja yhdistysten välistä yhteistyötä kulttuuritarjonnan toteuttamisessa. Yhteistyön tuloksena syntyy rikkaampaa ja laajempaa alueellista kulttuuritarjontaa, josta hyötyvät niin kuntien asukkaat, kesä- ja monipaikka-asukkaat kuin turistitkin. Alueellinen identiteetti, yhteisöllisyys ja kokemus osallisuudesta vahvistuvat.

Esimerkki 3: Vuoden aikana rahoitettu paikallisten yhteisöjen toimintaa ja viihtyvyyttä edistävästä hanke

Yksi tärkeimmistä Leader-toiminnan periaatteista on alhaalta ylöspäin lähtävä kehittäminen. Kehittämisen ei aina tarvitse olla suurta ja maailmaa syleilevää, vaan nimenomaan paikallisista lähtökohdista ja paikallisten toteuttamana. Vaahersalon kyläyhdistys ry:n pienhankkeena toteuttaman kehittämishankkeen numero 307836, Yhteisöllinen Vaahersalo, tavoitteena on lisätä saarelaisten yhteisöllisyyttä ja tuoda yhteen erikäisiä asukkaita yhteisen tekemisen merkeissä. Hanke järjestää kaikille kyläläisille yhteisiä harrasteiltoja ja tapahtumia 1-2 kertaa kuussa. Osallistuvat kyläläiset suunnittelevat yhdessä kokoontumisten teemat ja toteuttamisaikataulun. Hankeidea ja tavoitteet ovat nousseet kyläläisten toiveista. Hankkeet tuloksena ja vaikutuksina saarelaiset oppivat tuntemaan toisensa ja yhteisöllisyys saarella lisääntyy. Tutustuminen muihin saarelaisiin lisää saarelaisten turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia sekä helpottaa naapuriavun kysymistä tarvittaessa.

1721970-3

Esimerkki 4: Vuoden aikana rahoitettu alueen elinkeinoja ja yrittäjyyttä vahvistanut hanke / yritys

Juvan kunnan hanke numero 255469 Jouduin, juutuin ja juurruin Juvalla, toteutetaan laajassa yhteistyössä seurakuntien, yrittäjien ja järjestöjen kanssa. Tavoitteena on hankkeen nimen mukaisesti kehittää kunnan vetovoimaa ja yhteistyössä yritysten kanssa osaajien saamista alueen yrityksiin, luoda mielekästä tekemistä muuttajien vapaa-ajalle ja saada yhteistyössä aikaan palvelupolku Juvalla muuttavalle juurtumisen mahdollistamiseksi. Tavoitteena on luoda toimiva yhteistyöverkosto juvalaisten yhdistysten, yhteisöjen ja kunnan kesken.

Esimerkki 5: Vuoden aikana rahoitettu ympäristö- ja ilmastohanke

ProAgria Etelä-Savon hankkeen 303649, Luonnosta elämää ja hyvinvointia, tarkoituksena on lisätä luonnon monimuotoisuutta ja vähentää ihmisten hiilijalanjälkeä edistämällä kiertotaloutta sekä tietoisuutta kierrättämisestä ja kompostoinnista. Lisäksi hankkeen tavoitteena on parantaa ihmisten hyvinvointia ja lisätä tietoisuutta luonnon merkityksestä elämänlaadulle. Tavoitteena on palauttaa luonnossa liikkuminen ja luonnontuotteiden hyödyntäminen perheiden arkeen. Hanke on suunnattu juvalaisille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen. Tavoitteena on tarjota neuvontaa ja opastusta ravintorikkaiden luonnontuotteiden keräämiseen ja hyödyntämiseen perheiden ruokavaliassa. Luonnontuotteilla on helppo monipuolistaa ruokavaliota, mikä voi myös helpottaa lapsiperheiden taloudellista tilannetta. Lisäksi hanke edistää yleistä ympäristötietoisuuden lisääntymistä. Hanke pyrkii lisäämään ihmisten tietoisuutta vieraslajien torjunnasta ja niiden hävittämiseen

3.3. Kuntajakauma

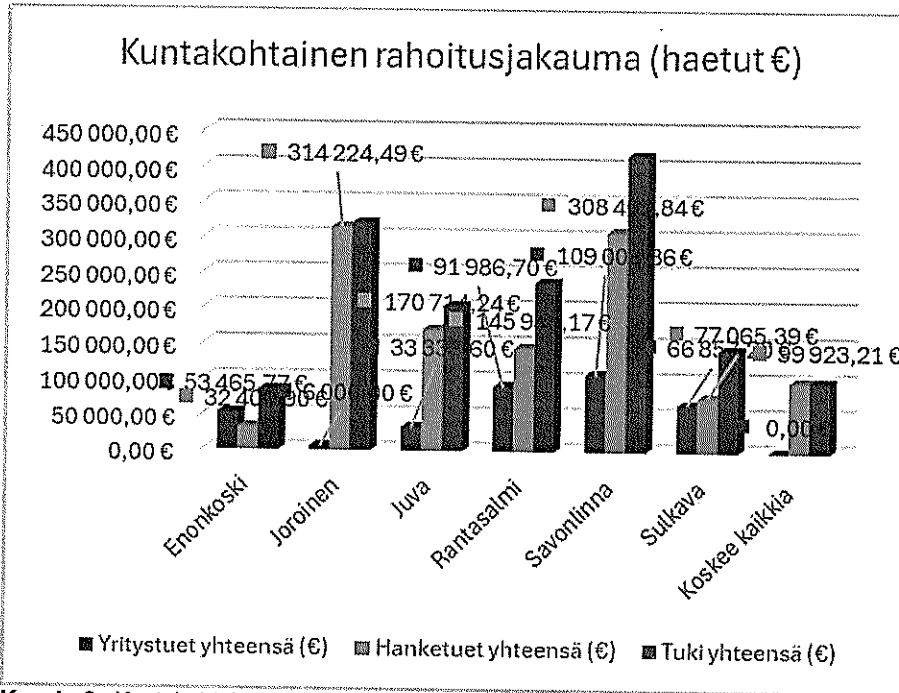
Hakemuksia puolettiin 82 taholle (yhdistykset ja yritykset). Kuntakohtainen jakauma näkyy alla olevassa taulukossa 3. Kuten taulukosta voi huomata, korostuu yritystukien tukimäärissä se, että yritysten investointitukien kokonaiskustannus on korkeintaan 100 000 euroa ja tuki 40 %, suurempia hankkeita ei voi rahoittaa. Huomioitavaa on myös se, että yritystukihakemuksista yli puolet, 29 kpl, on yrityksen kehittämis- tai käynnistämistukia.

Kunta	Yritystukihakemus (kpl)	Hankehakemus (kpl)	Hakemuksia yhteensä (kpl)	Yritystuet yhteensä (€)	Hanketuet yhteensä (€)	Tuki yhteensä (€)
Enonkoski	6	1	7	53 465,77 €	32 400,90 €	85 866,67 €
Joroinen	2	7	9	6 000,00 €	314 224,49 €	320 224,49 €
Juva	5	5	10	33 333,60 €	170 714,24 €	204 047,84 €
Rantasalmi	10	5	15	91 986,70 €	145 941,17 €	237 927,87 €
Savonlinna	13	13	26	109 009,86 €	308 405,84 €	417 415,70 €
Sulkava	9	5	14	66 857,20 €	77 065,39 €	143 922,59 €
Koskee kaikkia (hakija muualta)	0	1	1	0,00 €	99 923,21 €	99 923,21 €
Yhteensä	45	37	82	360 653,13 €	1 148 675,23 €	1 509 328,37 €

Taulukko 3. Kuntakohtainen rahoitusjakauma

1721970-3

Alla olevassa kaaviossa 2 on esitetty kuntakohtainen, euromääräinen rahoitusjakauma perustuen toiminta-alueelta tulleisiin hakemuksiin (yhdistykset ja yritykset), jotka kohdistuvat eri kuntien alueille.

Kaavio 2. Kuntakohtainen rahoitusjakauma

3.4. Muu toiminta

Kuvaus toiminnasta muulla rahoituksella (ELY:n kiintiöstä maaseuturahaston rahoituksella, EMKVR, ESR+, EAKR, muut)

Toiminta meri- ja kalatalous- ja vesiviljelyrahaston rahoituksella - Itä-Suomen Kalaleader

Savonluotsi Leader ry:n 1.1.2023 lähtien hallinnoima Itä-Suomen Kalaleader on valittu kalatalouden paikalliseksi toimintaryhmäksi ja kehittämisstrategia "Yhteistyössä kalan vuoksi" 2022–2027 on hyväksytty Maa- ja metsätalousministeriössä 17. toukokuuta 2022. Strategian toteutukseen osallistuu aktiivisesti alueen 9 muuta Leader-toimintaryhmää Etelä- ja Pohjois-Karjalasta sekä Etelä- ja Pohjois-Savosta. Strategian toteutukseen on myönnetty 1 050 000 euroa rahoitusta EMKVR:sta ja 105 000 euroa kuntien/kehitysyhtiöiden rahoitusta. Kalaleaderin aktivointi- kuntarahoituksella varmistetaan strategian menestyksenkäs operatiivinen toteutus, tiedotetaan, aktivoidaan, neuvotaan ja opastetaan hanke- ja yritystukea hakevia tahoja toiminta- ja päätöksentekoprosessissa. Aktivaattori avustaa yrittäjiä myös investointitukien hakemisessa ja yrityskohtaisten kehittämissuunnitelmien teossa. Alueen aktivaattorina toimii Pekka Sahama.

Vuonna 2024 Kalajaosto, joka mm. käsittelee Kalaleaderille osoitetut rahoitushakemukset ja antaa niiden rahoittamisesta tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuvan lausuntoesityksen hallinnoivan Leader-ryhmän hallitukselle, kokoontui kolme kertaa ja käsiteli seitsemän hankehakemusta. Myönteinen lausunto annettiin viidestä hankkeesta. Leader-ryhmien sekä kuntarahan maksajien edustajista muodostuva seurantaryhmä, joka seuraa kalatalousohjelman toteuttamista ja ohjaa toimintaa strategisemmalla tasolla, kokoontui kaksi kertaa.

Vuoden 2024 loppuun mennessä on Kalaleaderin rahoituskehyksestä EMKVR-tukea on sidottu 397 541,49 euroa (50,5%) ja hankkeiden kustannusarvio 553 139,10 euroa. Listausta ja kuvauksia hankkeista on tutustuttavana <https://kalanvuoksi.fi/ita-suomen-kalatalousryhman-2014-2020-rahoittamat-hankkeet/>. Muista rahastoista on saatu rahoitusta strategian toteutusta ja aluetta tukeviin "Lisäarvoa järvikalajalosteista",

1721970-3

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu (EAKR/Toimintaympäristön kehittämisavustus ja elinkeinoelämälähtöinen tutkimus Itä-Suomessa) ja "Digistä tehoa kalan suoramyyntiin", Kantri ry (EMKVR) vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 lopussa potentiaalisia hankeaihoita oli käsitellyssä yhteensä 16 kappaletta. Investointitukineuvontaa on annettu ohjelmakauden aikana yhteensä yli 40 yritykselle.

Toiminta vuoden 2024 aikana on oman hankekäsittelyn lisäksi keskittynyt ohjelmakauden sujuvaan toimintaan ja viestintään. www.kalanvuoksi.fi sivuja on päivitetty vuoden 2024 aikana. Facebook –sivuilla on yli 1000 seuraajaa. Vuoden 2024 aikana on jatkettu aktiivisesti Kalaleaderin sekä Ely-keskuksen myöntämän EMKVR rahoitusmahdollisuuksista tiedottamista. Aktivaattori on osallistunut myös Leader-yhdistysten kanssa yhteistyössä järjestettyihin tilaisuuksiin. Kalaleaderin toiminnasta ja sen tarjoamista rahoitusmahdollisuuksista on julkaistu artikkelit Kalatalouden keskusliiton Suomen Kalastuslehdessä sekä Ely-keskuksen kalatalouspalvelujen Uutisrysä lehdissä.

Aktivaattori on osallistunut Kansallisen Kalatalousverkoston toiminnan suunnitteluun ja käynnistämiseen. Kalatalousverkosto mottonsa mukaisesti vauhdittaa elinkeinokalatalouden kehittymistä välittämällä alalle syntyvää tietoa, etsii ja yhdistää kumppanuuksia, sekä laajentaa aktivointi- ja neuvontatoimia Kalaleaderien ulkopuolisille alueille. Verkoston toiminta käynnistyi tammikuussa 2024 Kansallisilla Verkostopäivillä ja toimintaan osallistuminen tapahtuu teemaryhmien kautta. Aktivaattorin vetovastuulla on "Älykkäät kumppanuudet" teemaryhmä.

Aktivaattori on osallistunut EU:n kalatalousryhmien verkoston FAMENETINin toimintaan. Kalaleaderin toimintaa ja hankkeita on esitelty FAMENETINin julkaisuissa sekä seminaarissa Irlannissa kesäkuussa 2024.

Kuvaus Leader-ryhmän omista hankkeista ja alueiden välisestä toiminnasta

Tulevaisuuden toimijat Savonlinnan seudun maaseutualueilla – hanketta toteutettiin vuoden 2024 maaliskuulle saakka.

Hankkeen keskeisenä tehtävänä oli nuorten aktivoiminen oman alueensa kehittämiseen sekä yhdistysten ja nuorten kohtauttaminen ja uudenlaisten toimenpiteiden jalkauttaminen. Hankkeen tavoitteena on ollut nostaa Leader -alueen nuorten ja nuorten aikuisten äänen kuuleminen keskeiseen asemaan alueenkehittämistyössä. Tarkoituksena on ollut ottaa nuoret mukaan kehittämään kotiseutuaan ja vahvistaa nuorten positiivista kotiseutukuvaa alueesta paikkana, joka tarjoaa mielekkään mahdollisuuden asua, elää ja tehdä töitä.

Kuvaus Nuorisoleader -toiminnasta

Nuorisoleaderiä tähtää SavonLuotsin alueella asuvien nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistämiseen. Nuorisoleaderin tavoitteena on nuorten itse suunnittelema ja toteuttama toiminta ja saada sen myötä nuoret kokeilemaan projektissa toimimista ideoinnista raportointiin. Nuorisoleaderin avulla kotiseutua, sen viihtyisyyttä, elinympäristöä ja -voimaa kehitetään nuorten itsensä näkökulmasta. Toteuttajana Nuorisoleaderissa on nuorten ryhmä, jossa on vähintään kolme 10–29-vuotiasta henkilöä, yhdistys yhdessä nuorten kanssa, tai nuori yrittäjä (NY–Nuori Yrittäjyys, 4H- tai kevytyrittäjyys, toiminimi).

Nuorisoleaderin sääntöjä päivitettiin vuoden 2023 alussa. Hallituksen Nuorisoleader-vastaavana toimi hallituksen jäsen Heljä Juuti. Hankeneuvoja ja hallituksen jäsen vastaavat yhdessä Nuorisoleaderin päätöksenteosta. Nuorisoleader on saavuttanut suuren suosion erityisesti nuorten yrittäjien keskuudessa. Etenkin 4H-yrittäjät ja NY-yrittäjät Samiedun kautta ovat hyödyntäneet nuorille suunnattua tukea. Tuen hakemisesta on tullut ympärivuotisempaa aiempiin vuosiin nähden. Nuorisoleaderiä on esitelty Samiedun tapahtumissa kaksi kertaa vuodessa sekä tarjottu Nuorisoleader -esittelyn mahdollisuutta ja esitteitä 4H-yrittäjyyskoulutuksiin.

Nuorisoleaderiä on tuotu esiin eri yhdistysten tilaisuuksissa ja SavonLuotsin järjestämässä Leader-infoissa. Nuorisoleaderista on viestitty kesätyöntekijän avulla somevideoina YouTubessa ja TikTokissa, sekä Etelä-Savon Leaderien yhteisellä Instagram-sivulla.

1721970-3

Tukia on myönnetty vuonna 2024 yhteensä 36 kpl, myönnetty tukisumma on 29 894,63 euroa. Kaksi hanketta perui, kahteen tehtiin kielteinen päätös. Maksua on haettu 18 805,54 euroa. Osa hankkeista on vielä kesken ja maksatus tai toteutus siirtyy vuodelle 2025.

Nuorten projekteina on hankittu yritystoimintaan välineitä, kuten kauneusalan välineistöä, pitopalveluyrityksen tarvikkeita ja pihatyöhön tarvittavia työkaluja. Vapaa-ajanhankintoina on muun muassa ollut soittimia rokkibändille. Suurin osa Nuorisoleader-tuista on kohdistunut yritystoimintaan.

Kuvaus muista eri kohderyhmille (esim. maahanmuuttajat, vanhukset) suunnatuista toimista

Habitability – Elinvoimaisesti ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet

TEM myönsi Åbo Akademin Saaristoinstituutille (Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi) rahoitusta Habitability-verkoston varten vuosiksi 2022–23. Hankeen nimi on Habitability – Elinvoimaisesti ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet. Verkoston toiminnalla on kaksi tavoitetta: vahvistaa saaristoyhteisöjen elämänlaatua ja elinvoimaisuutta ja tämän myötä houkuttelevuutta asuinpaikkana sekä saada aikaan toimiva, maanlaajuisen ruohonjuuritason saaristoyhteisöjen verkosto. Hankkeessa ovat olleet kumppanina saaristokunnissa ja -osakunnissa toimivat 12 Leader-ryhmää, ml. SavonLuotsi Leader. Yhteistyötä on tehty myös Suomen saaret ry:n ja saaristoasiain neuvottelukunnan kanssa. Hanke päättyi jatkoajan jälkeen 30.4.2024.

Verkosto on kaksikielinen ja toimii myös sisävesialueilla. Saaristoinstituutti on järjestänyt hankkeen aikana työpajoja, koulutuksia, tapaamisia ja aamukahvitilaisuuksia liittyen asuttavuusanalyysin osa-alueisiin. SavonLuotsin hankeneuvoja on osallistunut työpajoihin yhdessä alueen saaristoasukkaiden kanssa.

SavonLuotsi Leader on aktivoinut Enonkosken, Sulkavan ja Savonlinnan saaristoalueiden kuntia ja asukkaita osallistumaan verkostotapaamisiin ja on jatkossa mukana edistämässä asuttavuusmenetelmän käyttöä saaristo- ja maaseutualueilla yhdessä alueen kylätoimijoiden kanssa. Hankkeen toiminnan tuloksena Savonlinnan kylät ry on saanut SavonLuotsi Leader ry:ltä rahoituksen Älykkäät kylät hankkeeseen Vesikansan asuttavuus, joka hyödyntää Habitability -hankkeessa kehitettyä asuttavuusanalyysia saaristoasioiden edistämiseksi ja analysoinniksi.

Kuvaus kansainvälisestä toiminnasta ja kansainvälisistä hankkeista

SavonLuotsi Leader ry on kumppanina mukana kansainvälisessä GRANULAR- hankkeessa. Kyseessä on EU-rahoitteinen maaseutualueiden tutkimus- ja kehittämishanke. Hanketta vedetään Ranskasta, Suomesta partnerina on Luonnonvarakeskus.

GRANULAR on lyhenne sanoista "Giving Rural Actors Novel Data and Re-Usable Tools to Lead Public Action in Rural Areas" (Maaseudun toimijoille uutta tietoa ja uudelleenkäytettäviä työkaluja julkisten toimien johtamiseen maaseudulla), jonka tavoitteena on tuottaa uutta tietoa maaseudun monimuotoisuuden kuvaamiseksi. Tavoitteena on luoda yhdessä maaseudun paikallisten toimijoiden kanssa relevanttia ja validoitua tietoa, jotta maaseutupolitiikan päättäjät ja maaseutuyhteisöt saisivat käyttöönsä tietoja ja välineitä, joita he tarvitsevat parempaan päätöksentekoon.

Hankkeessa hyödynnetään monitoimijalaboratorioita (Multi-actor Labs), jotka ovat yhteistyöhön perustuva ja osallistava menetelmä, jossa käytetään monitoimijalähtöistä lähestymistapaa, jonka avulla voidaan yhdessä suunnitella ja testata menetelmiä ja välineitä, validoida tietoja ja indikaattoreita parempaa päätöksentekoa varten ja varmistaa niiden monistettavuus. Tieteen, politiikan ja kansalaisyhteiskunnan välinen vuorovaikutus tapahtuu 16 pilottialueella eri puolilla Eurooppaa (7 Living Labs ja 9 Replication Labs), jotta maaseutualueiden kohtaamien haasteiden monimutkaisuus voidaan kuvata paikallisten sidosryhmien näkökulmasta.

Kunkin Replication Lab:in toimintaa tukee GRANULAR-hankkeen yhteistyökumppanina toimiva tieteellinen organisaatio, ja kokoukset ja toimet toteutetaan kotimaassa. Suomessa kyseinen organisaatio on Luonnonvarakeskus. SavonLuotsi Leader ry on yksi yhdeksästä Replication Lab:stä. Hankkeessa tullaan toteuttamaan toimenpiteitä vuoden 2025 aikana teemaan liittyen.

4. LEADER-RYHMÄ ALUEENSA KEHITTÄJÄNÄ

4.1. Leader-ryhmän oma toiminta ja verkostot

Kuvaus keskeisistä aktivointi-, viestintä-, koulutus- ja muista toimista strategian toteuttamiseksi

Tiedotusta ja viestintää on toteutettu savonluotsi.fi -nettisivujen ja Facebook-sivuston välityksellä, lehtijutuilla ja uutiskirjeellä. Seudullisissa ja paikallislehdissä (Itä-Savo, Puruvesi, Warkauden lehti, Joroisten Lehti, Juvan Lehti, Rantasalmen Lehti, Sulkava-lehti) julkaistuja lehtiartikkeleita hankkeista, yritystuista ja toimintaryhmän toiminnasta yleisesti julkaistiin vuonna 2024 yhteensä 129 kpl. Sosiaalisessa median alustoilla oli vuonna 2024 yhteensä 902 seuraajaa (177 kpl Facebook, 263 kpl Instagram, 86 kpl NL Etelä-Savo TikTok, 376 kpl NL Etelä-Savo Instagram). Verkkosivuilla vieraili vuonna 2024 yhteensä 19 680 kävijää, sivulatauksia oli 97 755 kpl.

Vuoden 2023 syksyllä toimintarahakausi pääsi kunnolla vauhtiin. Vuonna 2024 hallitusta työllisti erityisesti hankevalintaprosessin sujuvoittaminen ja toiminnan vakiinnuttaminen. Hallitukselle järjestettiin erillinen hallituskoulutus yhteistyössä Veej'jakaja ry:n kanssa.

Vuoden 2024 aikana jalkauduttiin yhdessä eri toimijoiden kanssa tiedottamaan Leader-toiminnan rahoitusmahdollisuuksista. Tällaisia tilaisuuksia järjestettiin alueen kuntaorganisaation edustajien, Itä-Savon Uusyrityskeskukseen, Etelä- ja Pohjois-Savon ELY-keskusten sekä ProAgria Etelä-Savon kanssa yhteistyössä. Osallistuttiin useisiin toisten toimijoiden järjestämiin tilaisuuksiin. Toimintaryhmän kesätyöntekijä osallistui useisiin alueella järjestettyihin kesätapahtumiin, jossa vietiin tietoa SavonLuotsi Leader ry:stä ja Leader-toiminnan mahdollisuuksista. Kesätyöntekijä oli SavonLuotsi Leader ry:n palveluksessa kesä-elokuun 2024, toteuttaen laajaa viestintää muun muassa somekanavilla. Oheisesta taulukosta tulee esille järjestettyjen tapahtumien, tilaisuuksien, seminaarien ja infotilaisuuksien määrät vuonna 2024. Osa tilaisuuksista ja palaverista järjestettiin etäyhteyksillä.

1721970-3

Toimenpido	2024 tilaisuuksia (kpl)
Hallituseminaarit; Etelä-Savo	1
Yritysneuvojaverkoston yhteistyökokoukset	7
Itsse järjestetyt tilaisuudet; hanke- ja yritystuki-infot, muut	15
Hanke- ja yritystuki-infot; muiden järjestämät tilaisuudet	14
Leader Ajankohtaispäivät	2
Muut yhteistyöseminaarit ja verkostotilaisuudet	31
Verkostojen kokouksia	44
Koulutusilaisuuksia	20
Yhteensä	134

Taulukko 4. Aktiivointi-, koulutus-, yhteistyö-, verkosto- ja viestintätilaisuudet 2024.

Vuonna 2024 jatkettiin aikaisemmalla ohjelmakaudella hyväksi havaittua käytäntöä järjestää kullekin aloitettavalle hankkeelle tai tuettavalle yritykselle hallinnollinen koulutusinfo. Infossa käydään läpi ELY-keskuksen päätös, hankkeen etenemis- ja maksatusprosessi, maksatus sekä raportointi. Varsinkin uuden kauden nyt alettua ja ensimmäisten rahoituspäätösten saavuttua, on tällä toimintatavalla keskeinen merkitys. Mukana tilaisuudessa on mukana mahdollisuuksien mukaan myös ELY-keskuksen maksaja, mikä tutustuttaa hanketoimijan samalla ELY:n virkailijaan.

Toimintaryhmän henkilöstö on osallistunut MMM:n, Ruokaviraston ja ELY-keskuksen Leader-ryhmille suunnattuihin koulutuksiin ja tapahtumiin.

Yhteistyö Etelä-Savon ELY-keskuksen ja toisen alueen toimintaryhmän, Veejjakajan, kanssa on ollut tiivistä. Toimintaryhmät ovat mukana ELY-keskuksen yritysryhmässä, jossa on mahdollisuus käydä läpi yrityshankkeet (rahoituskelpoisuuden arviointi, työnjako ja aikataulutus) jo niiden valmisteluvaiheessa. Suhteet ovat toimivat ja avoimet. Joroisten osalta ollaan mukana yhteistyössä Pohjois-Savon ELY-keskuksen suuntaan.

Kuntien suuntaan on monenlaista yhteistyötä. Kunnat toimivat rahoittajina ja hankehakijoina. Mutta kunnat ovat myös tärkeä yhteistyökumppani muun muassa yritysneuvojien seutuverkostotoiminnan kautta.

Toimistomme on samassa kiinteistössä Itä-Savon Uusyrityskeskuksen (ISYUK) kanssa. Uusyritys-keskus neuvoo aloittavia yrityksiä liiketoiminnan suunnittelussa. Savonlinnassa on myös ProAgrian toimipiste ja heidän kauttaan saamme hyvin valmisteltuja yritystukihakemuksia. Muita keskeisiä sidosryhmiä ovat muut alueella toimivat uusyrityskeskukset, Järvi-Suomen kylät ry, Savonlinnan seudun Kolomonen sekä Savonlinnan seudun kylät.

Kuvaus Leader-ryhmän laatutyöstä ja oman toiminnan kehittämisestä

SavonLuotsi Leader ry:n laatukäsikirjan on todettu olevan hyvä työkalu myös hallitustyöskentelyn apuvälineenä. Laatukäsikirjaa päivitetään vuosittain sekä tarvittaessa. Toimintaryhmän työntekijät päivittävät omaa osaamistaan jatkuvasti niin Ruokaviraston järjestämien koulutusten kuin omaehtoisen kouluttautumisen avulla. Toimintaryhmän työntekijät ovat kouluttautuneet vuoden aikana muun muassa tekoälyn käytössä, kriisiviestinnässä sekä asiantuntijaviestinnässä. Toiminnanjohtaja osallistui maaseutuverkostopalvelujen mahdollistamaan, toiminnanjohtajille suunnattuun Työhyvinvoinnin koulutukseen.

Vuoden 2023 aikana aloitettua vapaamuotoista vertaisauditointia Oulun seudun Leader ry:n ja Päijänne Leaderin kanssa jatkettiin vuoden 2024 aikana. Teams-etäyhteydellä järjestetyissä tapaamisissa käytiin vapaamuotoisesti läpi ryhmien tilannetta niin henkilöstökysymysten, hankevalinnan kuin toimintatapojen näkökulmasta. Tällainen vapaamuotoinen vertaisauditointi on koettu hyväksi tavaksi saada vertaistukea ja uusia ideoita kehittämistyöhön.

Vuoden 2024 syksyllä toteutettiin yhdessä Keski-Karjalan Jetinan ja Leader Kärjen kanssa yhteistyötapaaminen, jossa tavoitteena on myös käydä läpi ryhmien tilannetta niin henkilöstökysymysten,

1721970-3

hankevalinnan kuin toimintatapojen näkökulmasta. Tavoitteena on löytää myös tapoja yhteistyön tiivistämiselle. Tapaamisia jatketaan keväällä 2025.

Maaseutuverkostopalvelut toteuttivat valtakunnallisen hallitusten itsearviointikyselyn vuoden 2024 lopussa. Kyselyssä kysyttiin mielipiteitä ja näkemystä sekä hallitustyöskentelystä että työntekijöiden toiminnasta. Palaute kyselyssä oli SavonLuotsin osalta pääsääntöisesti positiivista.

SavonLuotsi Leaderissa on käytössä kehityskeskustelut. Kehityskeskustelut koetaan tärkeäksi työkaluksi, sillä siinä myös työntekijät saavat arvokasta palautetta toimistaan. Työyhteisön pienuuden vuoksi on parempi, että puheenjohtajista (sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja) pitävät kehityskeskustelut toiminnanjohtajan, hankeneuvojien ja kalatalousaktivaattorin kanssa, kullekin oma keskustelunsa. Kehityskeskustelut pidetään yksi-kaksi kertaa vuodessa. Vuoden 2024 keskustelu pidettiin joulukuussa.

Vuoden 2024 puolella ei toteutettu vuosittaista kyselyä hankerahoitusta saaneille hanke-, yritystuki- ja teemahankehakijoille, sillä maaseutuverkostopalvelujen oli tarkoitus toteuttaa valtakunnallinen kysely. Kysely toteutetaan vuoden 2025 keväällä. Kyselyssä pyydettiin arvioimaan sekä SavonLuotsi Leader ry:n toimintaa, että hankkeen toteutumista. Kysely lähetetään kaikille vuoden 2023 ja 2024 loppuun mennessä hankkeensa toteuttaneille. Kysely toteutetaan vuosittain.

Kahden Leader-ryhmän yhdistyessä yhdeksi ryhmäksi on ollut kovasti tekemistä paitsi hallitustyön ja toimintojen organisoinniksi, myös toimintatapojen yhtenäistämiseksi. SavonLuotsi Leader ry:ssä jatkettiin tätä toimintatapojen läpikäyntiä vuoden 2024 aikana erilaisten koulutusten ja yhteistyöpalavereiden muodossa. Työn tueksi toteutettiin myös toimintaryhmän työntekijöille (kalapuolta lukuun ottamatta) työyhteisövalmennusta, jonka toteuttajaksi valikoitui Happy Note.

Yhdistymisprosessista, sen etenemisestä sekä prosessista päätettiin yhdessä Päijänne Leader ry:n kanssa toteuttaa yhdistymisselvitys. Kilpailutuksen jälkeen toteuttajaksi valikoitu NordEval. Selvityksen tulokset julkistetaan keväällä 2025.

Oman toiminnan kehittämiseksi, raportoinnin avuksi ja oman työn sujuvoittamiseksi SavonLuotsi Leader ry:ssä on otettu käyttöön erilaisia sähköisiä työkaluja. Vuoden 2023 alussa kirjanpito toimistoksi valittiin kilpailutuksen jälkeen ProAgria Etelä-Savo. Kirjanpidossa siirryttiin käyttämään ProCountor-ohjelmistoa, mikä mahdollistaa kirjanpidon reaaliaikaisen seurannan, täysin sähköisen ostolaskujen kierrättämisen, arkistoinnin sekä matkalaskujen tekemisen. Vuoden 2023 keväällä otettiin kilpailutuksen jälkeen käyttöön asiakashallintajärjestelmä Hakosalon. Järjestelmän kautta saadaan koottua, raportoitua ja seurattua hanke- ja yritystukiyhdyntöjen määrä, kunnittain tulleet kyselyt ja asiakastapaamiset eri välineiden kautta. Näin saamme seurattua myös ne tapaukset, jotka eivät etene hankkeiksi tai siirretään toisten rahoitettaviksi. Järjestelmä lisää myös sisäistä kommunikaatiota ja on tietoturvallinen tietojen keräämisen ja säilyttämisen näkökulmasta. Vuoden 2024 alusta otettiin käyttöön Kellokortti.fi -työajanseurantajärjestelmä, jossa reaaliaikaisesti seuraamme työajan käyttöä, liukumasaldoja sekä loma-aikoja. Raportointi järjestelmän kautta on helppoa ja nykyaikaista.

SavonLuotsi Leader ry ja Veej'jakaja ry päättivät marraskuussa 2023 yhteisen vaikuttavuusviestijän palkkaamisesta. Viestijän tehtäväkuva on koordinoida ja toteuttaa loppuraportti kauden 2014–2022 Leader-toiminnan vaikuttavuudesta ja tuloksista. Toinen osa työnkuvaa on vaikuttavuusviestinnän toteuttaminen sekä kehittäminen alueella. Viestintäasiantuntija Anne Kaljunen aloitti tehtävässään maaliskuussa 2024 ja pesti kestää 30.4.2025 saakka, kun siirtymäkauden tehtävät päättyvät. Vaikuttavuusviestijä on ansiokkaasti kerännyt ja analysoinut tietoa siirtymäkauden hankkeista, niiden toteutuksesta sekä vaikuttavuudesta. Hän on viestinyt päättyneistä hankkeista niin sosiaalisen median kuin Maaseutukuriirin kanavissa. Tehtävän lopputuotoksena julkaistiin helmikuussa 2025 vaikuttavuusviestinnän selvitys. Helmikuussa 2025 järjestettiin tulosten julkaisuseminaari, mikä keräsi paikalle kiitettävästi osallistujia.

Millaisia uusia yhteistyön avauksia Leader-ryhmä teki ja missä määrin maaseudun kehittämistyöhön saatiin mukaan uusia tahoja ja ihmisiä? Miten Leader-ryhmän verkostot ja rooli alueella on raportointivuoden aikana kehittyneet?

1721970-3

SavonLuotsi Leader ry aloitti ns. kuntapalvelupäivät alueen kunnissa vuonna 2023. Yhdistymisneuvottelujen yhteydessä kunnille luvattiin yhdistyneen yhdistyksen näkyvän yhä paremmin alueella. Jokaisessa alueen kunnassa Enonkoskella, Joroisissa, Juvalla, Rantasalmella ja Sulkavalla on pidetty yksi palvelupäivä per kuukausi. Palvelupäivässä asiakkailta on ollut mahdollisuus tavata neuvoja kasvotusten omalla alueellaan. Enonkoskella ja Sulkavalla nämä palvelupäivät on järjestetty yhteistyössä Itä-Savon Uusyrityskeskuksen kanssa, jokaisessa kunnassa palvelupäivät on toteutettu yhteistyössä kunnan työntekijöiden kanssa. Tämä yhteistyömuoto on tuonut runsaasti yhteydenottoja hanke- ja yritystuki-asiakkailta. Keväällä 2023 palvelupäiviä järjestettiin lisäksi entisissä kuntakeskuksissa Kerimäellä, Punkaharjulla ja Savonrannalla. Savonrannan palvelupäivät jatkuivat vuonna 2024, muista luovuttiin asiakasmäärän vähäisyyden vuoksi. Palvelupäivissä on ollut mukana myös muita yhteistyötoimijoita, kuten Järvi-Suomen kylät ry (Jäsky).

Toimintaryhmän työntekijöitä on mukana eri hankkeiden ohjausryhmissä. Ohjausryhmätyöskentely paitsi lisää yhteistyöverkostoja, tiivistää jo olemassa olevia ja lisää tietoisuutta Leader-toiminnasta sidosryhmissä.

Luonnonvarakeskuksen kanssa yhteistyö on tiivistynyt Granular-hankkeen toimenpiteiden myötä. FÖSS:in (Finlands Öar rf. - Suomen saaret ry) kanssa tiiviimpää yhteistyötä on tehty Habitability-hankkeen myötävaikutuksesta.

Seudullinen yrityspalveluverkosto SavonLuotsi Leader ry:n alueella

SavonLuotsi Leader ry koordinoi seudullista yrityspalveluverkostoa toiminta-alueellaan. Verkostoon kuuluvat SavonLuotsi Leaderin lisäksi Enonkosken kunnan, Etelä-Savon ELY-keskuksen, Etelä-Savon TE-toimiston, Finnveran, Itä-Savon Uusyrityskeskuksen, Joroisten kunnan, Juvan kunnan, Mikkelin kehitysyritys Miksein, ProAgria Etelä-Savon, Rantasalmen kunnan, Sulkavan kunnan, Suomen Metsäkeskuksen ja Keski-Savon Uusyrityskeskus Wäläkyn edustajat.

Tavoitteena on taata alueen yrittäjille ja yrittäjiksi aikoville paikalliset, monipuoliset ja asiantuntevat neuvontapalvelut.

Koordinaattoriorganisaatio hoitaa mm. seuraavat tehtävät:

- osallistuu maakunnan seudullisten yrityspalvelujen kehittämistoimintaan ja vastaa toimenpiteiden käynnistämisestä omalla alueellaan;
- valmistelee vuosittaisen toimintasuunnitelman ja vastaavat raportit toteutumasta;
- vastaa verkoston sisäisen ja omaehtoisen kehittämistoiminnan aktivoimisesta (mm. huolehtii tapaamisista ja kokouksista).

SavonLuotsi-alueen seututoimijoiden yritysneuvojaverkosto kokoontui vuoden 2024 aikana seitsemän kertaa. Tapaamisissa verkosto kävi läpi alueen ajankohtaisia yrityskehittämistä koskevia asioita. Osa tapaamisista toteutettiin Teamsin kautta ja osa lähitapaamisina eri kunnissa. Vuoden 2024 aikana järjestettiin myös yhteinen opintomatka Lappeenranta-Imatra suuntaan, jossa tavattiin paikalliseen Y-tiimiin kuuluvia yritysneuvoja.

Yrityksen perustamiseen ja kehittämiseen liittyvä neuvonta sekä yritystuki- ja rahoitusneuvonta kuuluivat verkoston ydintoimintaan. Yrityspalveluverkoston toiminta-alueella perustettiin vuoden 2024 aikana useita uusia yrityksiä. Alueen yrityksille toteutettiin keväällä yrityskehittämistä verkkolinkin kautta, jossa selvitettiin mm.

1721970-3

yritysten kehittämissuunnitelmia, omistajanvaihdoksia ja työntekijätarpeita. Verkosto osallistui myös Etelä-Savon yritysneuvojien vuotuisille kesäpäiville, jotka järjestettiin kesäkuussa Mikkelissä. Verkoston kesken tehtiin myös yhteisiä yritysvierailuja muutamiin alueen yrityksiin.

Leader-ryhmän merkitys ja lisäarvo alueensa kehittäjänä perustuen ryhmän omaan arvioon

Yhdistyneen Leader-ryhmän myötä myös tietoisuus Leader-toiminnasta on lisääntynyt. Tätä ovat edesauttaneet laaja viestintä yhdistymisestä sekä monenlaiset aktivointitapahtumat. Verkostomainen yhteistyö lisää tunnettua alueella ja säästää eri organisaatioiden resursseja.

SavonLuotsi Leader ry:n perustyötä on tarjota toimintaa, neuvontaa ja rahoitusta alueen parhaaksi. Neuvonta ja rahoitus ovat edenneet vuoden 2024 aikana hyvin. Leader-toiminnan tarjoamat mahdollisuudet ovat saavuttaneet asiakkaiden tietoisuuden, mistä osoituksena on suuri kyselyjen määrä sekä hankehaut. Käytettävissä oleva myöntövaltuus loppui kesken vuoden 2024 lopussa. Mutta Leader-toiminta ei ole vain rahoitusta. Asiakashallintajärjestelmä Hakosalo otettiin käyttöön keväällä 2023 ja sinne ryhdyttiin kirjaamaan asiakaskontaktointit. Tällaisia kontakteja ovat niin hankekyselyt, yritystutkimukset kuin alkavien yrittäjien kyselyt. Järjestelmää päivitettiin vuoden 2024 aikana, minkä vuoksi kaikkia kontakteja ei ole kirjaantunut vuoden 2024 aikana. Järjestelmän mukaan SavonLuotsi Leader ry:llä oli yli 350 neuvontatapaamista. Vuosien 2023 ja 2024 aikana SavonLuotsin asiakkuuksiin on kirjattu 255 eri yritystä tai yhdistystä. Kun näitä lukuja vertaa vuosina 2023 ja 2024 jätettyihin hakemuksiin, 112 kpl, on SavonLuotsi Leader ry:n toiminta paljon muutakin kuin hankeneuvontaa. Näistä kontakteista osa hakee rahoitusta tai neuvontaa muista organisaatioista tai edesauttavat omaa kehittymistään muulla tavoin.

SavonLuotsi Leader ry:n hallituksessa on 15 jäsentä sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Hallituksen rooli alueen kehittäjänä on merkittävä. Hallituksessa on edustettuina tasaisesti jäseniä koko toiminta-alueelta. Heidän tehtävänä on paitsi toimia hankkeiden päätöksentekijöinä, myös viestiä Leader-toiminnasta eteenpäin. Hallitus on osallistunut kiitettävästi yhdistyksen toimintaan sekä toiminut sitoutuneesti ja asiantuntevasti. Osallistumisprosentti hallituksen kokouksiin oli 93 %. Hallituksen jäsenet ovat kiitettävästi osallistuneet myös hallituksen ulkopuoliseen toimintaan.

Itsearviointia: mitkä ovat edellisen vuoden onnistumiset ja missä on parannettavaa?

Vuoden 2024 aikana jatkettiin toimintatapojen ja järjestelmien yhdistämistä. Kahden eri Leader-ryhmän yhdistyessä on ollut toimintatapojen ja työtehtävien yhdistäminen myös erittäin tärkeää, jotta työyhteisö toimii parhaalla mahdollisella tavalla. Työyhteisön kehittämiseen kiinnitettiin vuoden 2024 aikana erityistä huomiota koulutuksen ja valmennuksen avulla. Ulkopuolista työnohjausta toiminnan tueksi hankittiin Happy Note:lta. Toinen kehitettävä osa-alue oli oikeanlainen, asiantunteva hanke- ja yritystukineuvonta uusien välineiden ja tukimahdollisuuksien myötä. Vuoden edetessä tuet tulivat tutummaksi ja myös kaikkien tukimuotojen haku avautui.

Hallituksen kokoonpanossa on onnistuttu, sillä se on mahdollisimman tasapuolinen ja edustaa koko toiminta- aluetta, myös pienimmät kunnat huomioiden.

Vuoden 2024 aikana tehtiin aktiivista tiedottamista ja eri tilaisuuksia potentiaalisten hanke- ja yritystukiasiakkaiden suuntaan yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Tämä kampanjointi on tuottanut paljon tulosta, sillä hankkeiden ja yritystukien kysyntä ja hankkeiden hakeminen on ollut vilkasta. Rahoitusta kysyttiin enemmän, kuin mitä oli myöntövaltuus. Jalautuminen kuntiin ja kuntakohtaiset palvelupäivät ovat saaneet kiitosta kuntien yhteyshenkilöiltä. SavonLuotsi Leader ry koetaan näkyvän paremmin asiakkaille ja olevan entistä lähestyttävämpi toimija.

Yhteistyö ELY-keskuksen kanssa on tiivistynyt, kun uuden kauden lakeja ja asetuksia on tulkittu yhdessä ja mietitty uusia toimintatapoja. Yhteistyö on tiivistä niin myöntö- kuin maksatuspuolelle. Viestintä on ikuinen kehittämisen kohde. Lisäresursseja nimenomaan vaikuttavuusviestintään viime kaudelta saimme tukea Veej'jakajan kanssa yhdessä palkatun viestintäresurssin myötä.

4.2. Yhdistys ja sen resurssit**Sääntömääräiset kokoukset 2024**

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous järjestettiin 28.5.2024 Putkisalon kartanolla Rantasalmella. Kokouksen puheenjohtajana toimi Mauri Wessman. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Lisäksi palkittiin vuoden 2023 hanketoimija, yritystuki sekä NuorisoLeader-hanke. Kokoukseen osallistui 22 yhdistyksen jäsentä. Yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous pidettiin 26.11.2024 Lohilahden Vanhalla Unskalla Sulkavalla. Puheenjohtajana toimi Eetu Nissinen. Kokoukseen osallistui 20 yhdistyksen jäsentä. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat.

Jäsenistö ja jäsenistöön kohdistuva toiminta

Vuoden 2024 lopussa yhdistyksellä oli maksavia jäseniä 129, joista 32 yritystä/yhdistystä, 6 kuntaa ja 91 henkilöjäsentä. Viestintään panostettiin nettisivujen ja sähköisen uutiskirjeen avulla ja lehdistötiedotteilla. Yhdistyksen sääntömääräiset kokoukset pidettiin toukokuussa ja marraskuussa. Henkilöjäsenen jäsenmaksu on 10 €/vuosi, yritys/yhdistysjäsenen jäsenmaksu on 25 €/vuosi. Kuntien jäsenmaksu on 0,25 €/maaseudun asukas.

SavonLuotsi Leader järjesti koko päivän kestävä jäsenretken lauantaina 25.5.2024. Retkellä tutustuttiin Leader-tuettuihin kohteisiin Rantasalmen, Sulkavan ja Savonlinnan alueella. Retkelle osallistui 18 yhdistyksen jäsentä. Retki pyritään järjestämään vuosittain eri kohteisiin, resurssien mukaan.

1721970-3

Hallituksen kokoonpano ja toiminta, mm. osallistumisprosentti kokouksiin

Yhdistyksen sääntöjen mukaan, yhdistyksen hallitus koostuu 9–15 varsinaisesta jäsenestä sekä heidän henkilökohtaisista varajäsenistään. Vuonna 2024 hallitus koostui 15 jäsenestä sekä heidän varajäsenistään. Hallituksen kokoonpanossa noudatetaan kolmikanta-periaatetta: jäsenet edustavat tasapuolisesti toiminta-alueen julkista tahoja, yrittäjiä ja yhdistyksiä sekä yksityisiä henkilöitä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan 2-vuotiskaudeksi. Vuoden 2023 alussa puheenjohtajaksi valittiin Ari Pitkonen ja varapuheenjohtajaksi Timo Paunonen, joten heidän kautensa jatkui vuoden 2024 loppuun. Hallituksen kokouksen esittelijänä ja sihteerinä toimii toiminnanjohtaja. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten toimikausi on kaksi vuotta ja enintään kuusi vuotta. Hallituksen jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain puolet jäsenistä on erovuorossa. Erovuoroisuusjärjestys arvottiin vuoden 2023 ensimmäisessä kokouksessa.

Hallituksen kokoonpano vuonna 2024:

varsinainen jäsen	kunta/kolmikanta	varajäsen
Pitkonen Ari, pj.	Savonlinna / julkisyhteisö	Kilpeläinen Pekka
Juuti Heljä	Savonlinna / yhteisöt	Muhonen Paula
Pulkka Anneli	Savonlinna / yhteisöt	Suomalainen Esko
Ihalainen Pekka	Savonlinna / asukas	Väntsi Sakke
Hirvonen Svetlana	Savonlinna / asukas	Leppänen Teppo
Kylliäinen Heikki	Enonkoski / julkisyhteisö	Asikainen Simo
Kuuramaa Merja	Enonkoski / yhteisöt	Lyytikäinen Ari
Kärki Kukka-Maaria	Sulkava / julkisyhteisö	Nissinen Eetu
Reinikainen Jaana	Sulkava / yhteisöt	Möttönen Ari
Valkonen Mimmi	Joroinen / julkisyhteisö	Lääperi Minja, Rantasalmi
Paunonen Timo, vpj.	Joroinen / asukas	Keränen Pia
Maaranen Anna	Juva / julkisyhteisö	Kaartinen Jukka
Suhonen Olli	Juva / asukas	Nissinen Lauri
Guttormsen Eija	Rantasalmi / yhteisöt	Lappalainen Hilikka
Kokkola Suvi	Rantasalmi / asukas	Issakainen Pia

Hallitus vastaa yhdistyksen toiminnasta ja taloudesta, tekee strategista suunnittelua ja linjauksia, päättää Leader-rahoituskehiksestä puolettavista hankkeista sekä yhdistyksen omien hankkeiden toteuttamisesta. Vuonna 2024 aikana hallitusta työllisti erityisesti hankevalintaan liittyvät tehtävät.

Hallitus kokoontui vuoden 2024 aikana 7 kertaa. Vuosi oli hallitustyöskentelyssä monipuolinen ja vaihteleva. Hallitus työskenteli aktiivisesti ja sitoutuneesti. Osallistumisprosentti kokouksiin oli 93 %. Kokouksiin on etäyhteydellä mahdollisuus osallistua myös varajäsenten puhe- ja läsnäolo-oikeudella. Myös varajäseniä oli usein paikalla kokouksissa ilman päätösvaltaa. Hallituskoulutus Leader-toiminnasta sekä tukien käsittelystä järjestettiin tammikuussa 2024. Lisäksi hallituksen jäseniä osallistui aktiivisesti Etelä-Savon Leader-ryhmien ja Etelä-Savon ELY-keskuksen yhteiseen hallituskoulutukseen Matkailutila Naaranlahdessa, Hiukkajoella Savonlinnassa 11.-12.4.2024. Palaute koulutuksesta oli positiivista.

1721970-3

Tervetuloa Etelä-Savon Leader-ryhmien hallituskoulutukseen!

Koulutus on tarkoitettu kaikille hallituksen jäsenille ja hallituksen puheenjohtajille.

Hallituskoulutukseen odotetaan aktiivista osallistumista. Koulutus on suunniteltu hallituspöytäkirjojen pohjalta.

Hallituskoulutus tarjoaa mahdollisuuden myös vapaa-aikaan ajankäyttöön perinteisesti.

Ohjelma

PERJANTAI 12.4.
12:00 Lounas
12:45 Avasessot
13:00-14:00 AALLI:n ajankäyttöä
14-14:30 KalaLeaderin ajankäyttöä
Pöytäkirja
14:30-16:00 Etelä-Savon ELY-keskuksen ajankäyttöä
16:30 Kahvit
16:00-18:00 Hyvän hallitusjäsenen työn periaatteet, Paula Vesilä
19:00 Illallinen
20:00 Vapaa-aika ajankäyttöä ja suunnitella

LAUANTAI 13.4.
Aamupala ja kahvit
9:30 Hallitus- ja esteettöiden, Maaseutualueiden koordinaattori
Iida Vesterinen
11:45 Puheenjohtajien loppuseurat
12:00 Lounas
Kotien lähiö

Paula Vesilä, Maaseutualueiden koordinaattori
Kotien lähiö

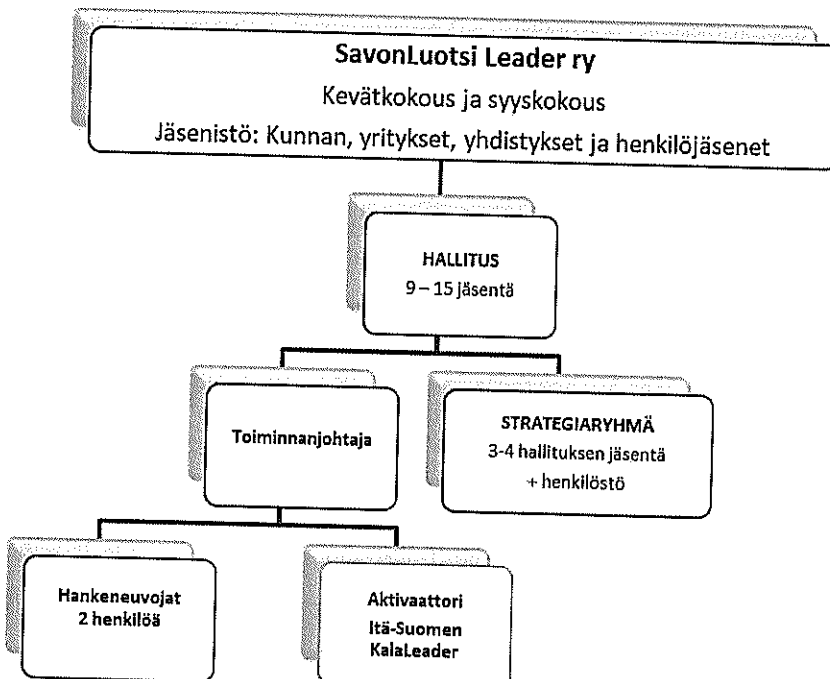
13:00 Maaseutualueiden koordinaattori Iida Vesterinen
14:00 Maaseutualueiden koordinaattori Iida Vesterinen
15:00 Maaseutualueiden koordinaattori Iida Vesterinen
16:00 Maaseutualueiden koordinaattori Iida Vesterinen
17:00 Maaseutualueiden koordinaattori Iida Vesterinen
18:00 Maaseutualueiden koordinaattori Iida Vesterinen

Hallituksen kokouksia järjestettiin sekä etänä, paikan päällä, että hybridinä. Etäkokoukset järjestettiin käyttäen Microsoft Teams- järjestelmää. Järjestelmä on toiminut pääsääntöisesti hyvin. Pöytäkirjojen allekirjoittamisessa käytettiin sähköistä VismaSign -ohjelmistoa. Käytössä oli lisäksi SunProfile -sähköinen johtamisjärjestelmä sekä kirjanpidossa ProCountor -ohjelmisto.

Strategiaryhmä

Hallituksen apuna toimi vuonna 2024 strategiaryhmä, johon kuuluivat yhdistyksen puheenjohtaja, hallituksen jäseniä (1 per muu kunta) sekä työntekijät. Strategiaryhmän jäseniä hallituksesta olivat Ari Pitkonen, Heikki Kylliäinen, Kukka-Maaria Kärki, Timo Paunonen, Olli Suhonen, Suvi Kokkola sekä työntekijöistä Kirsi Blomberg, Sini Yläsaari ja Anne Vanttinen. Strategiaryhmä kokoontui vuoden 2024 aikana 3 kertaa käymään läpi laatukäsikirjaa ja hallintosääntöä, päättämään kesätyöntekijän palkkaamisesta, käymään läpi taloustilannetta ja suunnittelemaan erilaisia tapaamisia. Kokoukset toteutettiin Teams-etäyhteyttä käyttäen.

SavonLuotsi Leader ry organisaatiokaavio

Kokonaan uusien hallituslaisten määrä, nuorten määrä hallituksessa

Koska vuonna 2023 kyseessä oli yhdistyneen yhdistyksen ensimmäinen hallitus, pidettiin tärkeänä, että suuri osa hallituksen jäsenistä olisi Leader-työn jo tuntevia jäseniä. 2-vuotiskaudesta oli vuoden 2024 alussa usealla jäsenellä vielä puolet jäljellä. Täysin uusia varsinaisia jäseniä hallitukseen vuodelle 2024 valittiin 1 henkilö, täysin uusia varajäseniä 2 henkilöä. Nuoria alle 29-vuotiaita ei vuonna 2024 ollut hallituksessa, ei myöskään varajäsenenä.

Henkilöstö

Yhdistyksen palveluksessa oli vuoden 2024 lopussa kolme vakituista, kokoaikaista työntekijää toimintarahalla: toiminnanjohtaja Anne Vääntinen ja hankeneuvojat Kirsi Blomberg ja Sini Yläsaari.

Leader- ja Yritys-Suomi-toiminnan lisäksi SavonLuotsi Leader ry hallinnoi Itä-Suomen KalaLeaderin toimintaa. Kalatalousaktivaattori Pekka Sahama vastaa käytännön tasolla kalatalouden tukineuvonnasta ja aktivoinnista.

Tulevaisuuden toimijat Savonlinnan seudun maaseutualueilla -hankkeen hankekoordinaattorina toimi Suvi Muhonen vuoden 2024 maaliskuun loppuun saakka.

Erillisellä ostopalvelusopimuksella Veej'jakaja ry:n kanssa, siirtymäkauden toimintarahalla vaikuttavuusviestintää toteutti viestinnän asiantuntija Anne Kaljunen. Kaljusen työaika SavonLuotsi Leader ry:lle oli 50 % kokonaistyöajasta.

Kesä-elokuun ajan kesätyöntekijäksi oli palkattuna Vilma Pykkänen.

Toimitilat

Yhdistyksen toimisto sijaitsee osoitteessa Puistokatu 1, Savonlinna. Kalatalousaktivaattori Pekka Sahaman toimitilat sijaitsevat osoitteessa Ristimäenkatu 3 A 9, Savonlinna.

Taloustilanne, taloushallinto ja tilintarkastus

Vuonna 2023 yhdistyksen taloushallintopalvelut hankittiin ostopalveluna ProAgria Etelä-Savo ry:ltä. Kirjanpitäjänä toimi Maarit Pykkänen, lokakuusta 2024 alkaen Riikka Albrecht. Yhteistyö on sopinut erittäin hyvin. Käytössämme on ajanmukaiset, reaaliaikaiset sähköiset kirjanpitojärjestelmät. Taloushallintopalveluissa on käytössämme asiantuntevat ammattilaiset niin kirjanpidon kuin palkkahallinnon puolella. Tilintarkastajana toimi HJL Tilintarkastuspalvelut Oy, Savonlinna.

Taloustilanteemme ja maksuvalmiutemme on hyvä. Laskutamme kunnilta vuotuisen kuntarahaosuuden heti alkuvuodesta. Kuntarahat hankkeisiin pystymme maksamaan ELY:n pyynnön mukaisesti viipymättä. Taloustilanteemme on hyvä.

Mahdolliset sääntömuutokset

Ei sääntömuutoksia vuonna 2024.

1721970-3

4.3. Toimintaympäristö ja tulevaisuus

Keskeiset toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset vuoden aikana

Muutoksia aluekehittämisen toimintaympäristöön ovat muutaman viime vuoden aikana tuonut koronatilanne ja vuoden 2022 helmikuussa Ukrainan sota. Nämä ovat osaltaan vaikuttaneet esimerkiksi hankkeiden toteuttamiseen, muutos- ja jatkoaikahakemuksiin sekä jonkinlaisena varovaisuutena hankkeiden valmistelussa.

Koko Itä-Suomen tilanne haastaa myös Leader-toiminnan tulevaisuuden. Ukrainan sodan alettua ja Venäjän vastaisen rajan sulkeuduttua ovat hävinneet niin venäläiset ostosmatkailijat kuin turistitkin. Toiminta-alueella se näkyy varsinkin matkailuliiketoiminnassa ja sen alan yrittäjien keskuudessa.

Väen väheneminen näkyy myös kuntarakenteissa. Viimeisiä kyläkouluja suljetaan ja toimintoja keskitetään yhä enenemässä määrin kuntakeskuksiin. Tämä edesauttaa kylien ja maaseutualueiden autioitumista ja sitä kautta elinvoiman vähenemistä. Sote-uudistus ja sen myötä hyvinvointialueilla tapahtuma toimintojen keskittyminen vie samoin elämisen edellytyksiä syrjäseuduilta. Tosin tämä kehitys voi myös synnyttää uudenlaisia toimintatapoja ja yritystoimintaa sote-sektorille.

Toiminnan keskeiset tavoitteet ja painopisteet vuodelle 2025

Aktivointia suunnataan toiminta-alueen asukkaiden, yhdistysten ja muiden yleishyödyllisten toimijoiden sekä yritysten hankeneuvontaan, ideoiden jalostamiseen hankeaihioksi ja -suunnitelmiksi sekä toimijoiden verkostoitumisen edistämiseen. Aktivoinnin tavoitteena on kannustaa toimijoita hakemaan ja toteuttamaan paikallisen kehittämisstrategian mukaisia hankkeita. Aktivointia jatketaan tiiviissä yhteistyössä yhteistyökumppanien kanssa.

Asiakkaisiin pidetään tiiviisti yhteyttä ennen asian hallituskäsittelyä. Keskustelujen ja neuvonnan avulla varmistetaan hankkeiden tukikelpoisuus ja parannetaan tiedonkulkua rahoituksen mahdollisuuksista. Yhteydenpito lisää usein myös uusien kehittämisideoiden määrää. Myönteisen rahoituspäätöksen saaneille pidetään aloituspalaverit. Tilaisuuksien tarkoituksena on selvittää määräaikoihin, kustannuksiin ja raportointeihin liittyviä asioita. Aloituspalaverit ovat saaneet tuensaajilta hyvän palautteen. Aloituspalavereissa on mukana mahdollisuuksien mukaan myös Etelä-Savon ELY-keskuksen maksaja.

Asiakaspalautekyselyt toteutetaan vuosittain. Kyselyiden tarkoituksena on saada ajantasaista tietoa hankkeiden vaikuttavuudesta sekä toiminnan laadusta. Tätä toimintaa jatketaan ja kehitetään vuoden 2025 aikana.

Päätyneen kauden maksatusneuvonta, toimintarahan maksatushakemukset sekä erilaiset raportointi- ja seurantatehtävät työllistävät työntekijöitä vielä alkuvuoden 2025. Päätyneen kauden 2014–2020 sekä siirtymäkauden 2021–2022 velvoitteisiin kuuluu seuranta-, raportointi- ja maksatusvelvoitteita vuoteen 2025 saakka.

Ympäristö- ja ilmastoasioiden huomioiminen on erityisen tärkeässä roolissa tällä kaudella. Tämä on huomioitu myös SavonLuotsi Leader ry:n strategiassa. Strategian toteuttamista tukemaan on suunniteltu ympäristöhankekokonaisuus, jossa toteutetaan useita hankkeita omille kohderyhmilleen. Hankekokonaisuutta ja sen rahoitusta tullaan edistämään vuoden 2025.

Hankekokonaisuuden osa-alueet ovat:

- Hanke 1: Ympäristökasvatushanke
- Hanke 2: Tiedonvälityshanke
- Hanke 3: TKI-hanke yritysten toimintaedellytyksien kehitykseen ympäristönäkökuilmista
- Pienhankkeet

Näistä pienhankkeet ovat edistyneet eri toimijoiden hankkeiden myötä. Hankekokonaisuuksiin 2 ja 3 tullaan hakemaan rahoitusta vuosien 2025–2026 aikana.

1721970-3

Yksi SavonLuotsi Leader ry:n kehittämisstrategian painopistealueita on Nuoret tulevaisuuden tekijöinä, nuorten aktivoiminen maaseudun kehittämistoimintaan. Tämän painopistealueen toteutumista edesauttaa myös NuorisoLeader. NuorisoLeader toimintaa jatketaan ja pyritään markkinoimaan alueen nuorille eri toimenpiteillä. Tavoitteena on edistää nuorten yrittäjyyttä (4H, NY), nuorten tapahtumien järjestämistä, harrastusvälineiden hankkimista tai jotakin muuta projektia, jonka nuoret itse suunnittelevat, toteuttavat ja raportoivat. Hankkeet voivat olla yleishyödyllisiä tai yrityshankkeita.

5. TALOUSTILANNE JA TILINPÄÄTÖS

Taloutemme on hyvällä tasolla, sillä

- ✓ taloustilanteemme ja maksuvalmiutemme ovat hyvät,
- ✓ olemme laskuttaneet kunnilta vuotuisen kuntarahaosuuden heti vuodenvaihteen jälkeen,
- ✓ kuntarahat hankkeisiin olemme maksaneet ELY:n pyynnön mukaisesti viipymättä.

Savonlinnassa 12.3.2025

Anne Vääntinen
toiminnanjohtaja

1721970-3

Tase

	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	62,94	83,92
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	62,94	83,92
Pysyvät vastaavat yhteensä	62,94	83,92
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	3 383,10	1 675,00
Myyntisaamiset	3 383,10	1 675,00
Muut saamiset, lyhytaikaiset	552,00	452,98
Siirtosaamiset, lyhytaikaiset	727 032,14	999 292,76
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	730 937,24	1 001 420,74
Saamiset yhteensä	730 937,24	1 001 420,74
Rahat ja pankkisaamiset	794 411,59	648 223,87
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 525 348,83	1 649 644,61
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 525 411,77	1 649 728,53

1721970-3

	31.12.2024	31.12.2023
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	392 288,90	293 869,22
Tilikauden yli-/alijäämä	6 692,21	98 419,68
Oma pääoma yhteensä	398 981,11	392 288,90
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	7 076,86	17 173,43
Muut velat	18 815,54	21 138,92
Siirtovelat	1 100 538,26	1 219 127,28
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1 126 430,66	1 257 439,63
Vieras pääoma yhteensä	1 126 430,66	1 257 439,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 525 411,77	1 649 728,53

1721970-3

Tuloslaskelma

	01.01.2023-31.12.2024	01.01.2022-31.12.2023
VARSINAINEN TOIMINTA		
Hanketoiminnan tuotot	27 213,02	81 683,73
Hanketoiminnan kulut	- 27 213,02	- 61 889,76
Henkilöstökulut	- 21 331,04	- 48 311,46
Muut kulut	- 5 881,98	- 13 578,30
Hanketoiminta yli-/alijäämä	0,00	19 793,97
Toimintarahan tuotot	375 499,87	364 286,73
Toimintarahan kulut	- 375 368,93	- 364 286,73
Henkilöstökulut	- 245 542,34	- 240 782,17
Muut kulut	- 129 826,59	- 123 504,56
Toimintarahan yli-/alijäämä	130,94	0,00
Yhdistystoiminnan tuotot	13 312,90	99 197,53
Yhdistystoiminnan kulut	- 15 185,29	- 22 767,19
Henkilöstökulut	- 36,98	1 598,71
Poistot	- 20,98	- 27,98
Muut kulut	- 15 127,33	- 24 337,92
Yhdistystoiminnan yli-/alijäämä	- 1872,39	76 430,34
Tuotto-/kulujäämä varsinaisen toiminnan jälkeen	- 1 741,45	96 224,31
Tuotto-/kulujäämä varainhankinnan jälkeen	- 1 741,45	96 224,31
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA	8 433,66	2 195,37
Tuotot	8 433,66	2 195,37
Kulut	0,00	0,00
Tuotto-/kulujäämä sijoitus- ja rahoitustoiminnan jälkeen	6 692,21	98 419,68
TILIKAUDEN TULOS	6 692,21	98 419,68
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	6 692,21	98 419,68

1721970-3

Tilinpäätöksen liitetiedot

Yhdistys on kirjanpitolain mukainen pienyrittäjä ja tilinpäätös on laadittu noudattaen PMA 2-3 luvun pienyrittäjä säännöstöä.

SavonLuotsi Leader ry:hyn on yhdistynyt 1.1.2023 alkaen RajuPusu Leader ry. Muut tuotot sisältävät RajuPusu Leader ry:n siirtyvän ylijäämän.

Tilikauden 2023 aikana on tarkennettu hankesaaamisten käsittely tapaa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Saaamisten ja rahoitusarvopapereiden sekä velkojen arvostusperiaatteet

Saamiset, rahoitusarvopaperit ja muut sellaiset rahoitusvarat samoin kuin velat on arvostettu KPL 5 luvun 2 §:n mukaisesti.

Muilta osin tilinpäätös on laadittu noudattaen pien- ja mikroyrittäjien tilinpäätösasetuksen 3 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä arvostamisen ja jaksottamisen olettamaperiaatteita ja –menetelmiä.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä keskimäärin

	31.12.2024	31.12.2023
Työntekijät	5	5

Oman pääoman erittely

Oma pääoma	31.12.2024	31.12.2023
Edellisten tilikausien ylijäämä	392 288,90	293 869,22
Tilikauden alkusaldo	392 288,90	293 869,22
Edellisten tilikausien ylijäämä	392 288,90	293 869,22
Tilikauden ylijäämä	6 692,21	98 419,68
Oma pääoma	398 981,11	392 288,90

1721970-3

Tilinpäätöksen allekirjoitus

26.3.
Savonlinna, 14.05.2025

Paikkakunta, päiväys

 Olli Suhonen

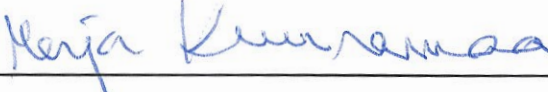
 Meri Tiainen

 Heljä Juntti

 Ari Pitkonen

 Svedlana Hirvonen

 Piiro Laukkonen

 Merja Kuuramaa

 Pekka Ihalainen

 Heikki Kyriäinen

 Jaana Reinikainen

 Anne Vänttinen, tj.

1721970-3

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Savonlinnassa 6.5.2025

Paikkakunta, päiväys

HIL Audit Oy
Tilintarkastusyhteisö

Hanne Larinen, HT

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista

Päiväkirja
Pääkirja
Tilinpäätös
Tase-erittelyt

Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto

Tositelajit ja säilyttämistapa

Myyntilaskut
Ostolaskut
Verkkolaskut (ostolaskut)
Matka- ja kululaskut, muistiot
Palkat
Tiliotteet, maksutositteet
ALV-laskelmat
Kausiveroilmoitukset

Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto
Sähköinen arkisto

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 31 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 31 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 31 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 31 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 31 sider før denne side

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende